

ด่วนที่สุด

ที่ ศธ ๐๒๑๐.๐๒/๑๑๒๖

กระทรวงศึกษาธิการ

กทม. ๑๐๓๐๐

๒ เมษายน ๒๕๕๕

เรื่อง ร่าง กฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและการเทียบระดับการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัย (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. ร่าง กฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและการเทียบระดับการศึกษา
นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... จำนวน ๑๔๐ ชุด
  ๒. คำชี้แจงความจำเป็นในการตรากฎหมาย กฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับ
และการเทียบระดับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... จำนวน ๑๔๐ ชุด
  ๓. แผ่นดิสก์บรรจุรายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑ และ ๒ จำนวน ๑ แผ่น

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ความเป็นมาของเรื่องที่จะเสนอ

(๑) กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดให้การจัดการศึกษาเป็นการ
ศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน โดยมีกลไกหนึ่งในการสนับสนุนหลักการดังกล่าวคือ การเทียบ
ระดับการศึกษา ซึ่ง มาตรา ๑๖ ได้กำหนดให้การแบ่งระดับหรือเทียบระดับการศึกษานอกระบบ
หรือการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๒) กฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและเทียบระดับการศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัย กำหนดการศึกษานอกระบบเป็นสองระดับ ประกอบด้วยการศึกษา
ขั้นพื้นฐานซึ่งแบ่งเป็นสามระดับ และการศึกษาระดับอุดมศึกษาซึ่งแบ่งเป็นสองระดับ โดยผู้เรียน
อาจนำผลการเรียน ความรู้และประสบการณ์มาเทียบระดับการศึกษากับการศึกษาในระบบหรือ
การศึกษานอกระบบได้

๑.๒ เหตุผลและความจำเป็น

(๑) สืบเนื่องจากนโยบายคณะรัฐมนตรี (นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร) ที่ได้แถลงต่อ
รัฐสภาเมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๔ นโยบายที่ ๔ นโยบายสังคมและคุณภาพชีวิต ๔.๑ นโยบาย

/ด้าน...

ด้านการศึกษา ได้ระบุว่า “เร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยการปฏิรูปความรู้ของสังคมไทย... สร้างโอกาสทางการศึกษา กระจายโอกาสทางการศึกษาในสังคมไทยโดยคำนึงถึงความเสมอภาคและความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นแก่ประชาชนทุกกลุ่ม โดยจัดให้มีการเทียบโอนวุฒิการศึกษาสำหรับกลุ่มที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง จัดให้มีระบบสะสมผลการศึกษาและการเทียบโอนเพื่อขยายโอกาสให้กว้างขวาง...” ประกอบกับนโยบายการต่างประเทศและเศรษฐกิจระหว่างประเทศโดยเฉพาะเรื่อง การสร้างความสามัคคีและส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศอาเซียนได้กำหนดเป้าหมายในการ จัดตั้งประชาคมอาเซียนและส่งเสริมความร่วมมือกับประเทศอื่นๆ ในเอเชียภายใต้กรอบความร่วมมือ ต่างๆ โดยการเตรียมความพร้อมของทุกภาคส่วน รวมถึงการยกระดับความรู้ ความสามารถของ ประชาชนให้สามารถแข่งขันได้ในเวทีโลกเพื่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ.๒๕๕๘

(๒) สถานการณ์ด้านการศึกษาในปัจจุบันพบว่าประชากรของประเทศไทยที่มีอายุ ตั้งแต่ ๑๘ ปีบริบูรณ์ขึ้นไป จำนวนไม่ต่ำกว่า ๑๐ ล้านคนยังไม่สำเร็จการศึกษาระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ อันเป็นผลเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ อาทิ ความยากจน ความด้อย พลาด และขาดโอกาสทางการศึกษา ซึ่งประชาชนวัยแรงงานกลุ่มนี้นับเป็นทรัพยากรสำคัญของประเทศ ที่จะร่วมขับเคลื่อนประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและการแข่งขันในเวทีโลก และเป็นความ จำเป็นเร่งด่วนที่ต้องได้รับการพัฒนาศักยภาพ ยกระดับความรู้ความสามารถตามนโยบายของรัฐบาล ทั้งนี้เพื่อให้เป็นแรงงานที่มีความรู้ เป็นแรงงานที่มีศักยภาพการผลิต สามารถสร้างอาชีพ สร้างงานที่มี คุณภาพ และมีรายได้สูง ตลอดจนเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในการก้าวเข้า สู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต สังคมแห่งการสร้างสรรค์ และสังคมแห่งการร่วมมือและการแข่งขัน ได้อย่างมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายที่รัฐบาลกำหนดไว้

(๓) กระทรวงศึกษาธิการ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของนโยบายดังกล่าวข้างต้น จึงได้เร่งนำนโยบายดังกล่าวสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดยได้กำหนดให้เป็นนโยบายสำคัญ เร่งด่วนของกระทรวงศึกษาธิการ ในเรื่องการยกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประชาชนให้จบ มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.๖) ภายใน ๘ เดือน อย่างมีคุณภาพ ซึ่งนโยบายดังกล่าวทำให้ กลุ่มเป้าหมายที่ยังไม่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้กลับเข้าสู่ระบบการศึกษา อีกครั้งหนึ่ง นับว่าเป็นการเพิ่มและขยายโอกาสทางการศึกษาให้กลุ่มเป้าหมายเหล่านี้ที่อยู่ในสาขา อาชีพต่างๆ ได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น โดยสามารถใช้ประสบการณ์ในการทำงานเป็นประโยชน์กับ การยกระดับการศึกษาของตน

(๔) ประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการยกระดับการศึกษาของตนเองให้สำเร็จ การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.๖) และเป็นผู้ประกอบอาชีพแล้ว นับได้ว่าเป็นผู้ที่มิ

/ความ...

ความรู้ ความเชี่ยวชาญ มีประสบการณ์จากการทำงานในสาขาอาชีพของตน ซึ่งทักษะ ความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ดังกล่าวล้วนแล้วแต่มีค่าที่สามารถนำมาเทียบโอนเข้าสู่วการศึกษา นอกกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับสูงสุดของการศึกษาได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งนอกจากจะเป็นการให้ความสำคัญกับความรู้และประสบการณ์แล้วยังเป็นการเร่งรัดในการเตรียมความพร้อมสำหรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของกลุ่มเป้าหมายดังกล่าวอย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพด้วย

(๕) ดังนั้นเพื่อให้การยกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประชาชนเป็นไปตามหลักการของกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ และแนวทางการพัฒนาประเทศตามนโยบายของรัฐบาลอย่างแท้จริง จึงจำเป็นต้องมีการจัดทำกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและการเทียบระดับ การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... สำหรับเป็นกลไกในการส่งเสริมให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายสามารถเทียบระดับการศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ให้สำเร็จการศึกษาในระดับสูงสุดของการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งประเภทสามัญศึกษาและประเภท อาชีวศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. รายละเอียดเรื่องที่เสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา

กระทรวงศึกษาธิการ ได้พิจารณาแล้วเห็นควรให้จัดทำกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่ง ระดับและการเทียบระดับการศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... โดยมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

๒.๑ เจตนารมณ์

จัดทำกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและการเทียบระดับการศึกษานอกกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... โดยมีเจตนารมณ์เพื่อเพิ่มและขยายโอกาสทางการศึกษาให้ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปีบริบูรณ์ขึ้นไปที่ไม่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย ที่อยู่ในสาขาอาชีพต่างๆ ได้เรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น โดยให้สามารถใช้ประโยชน์จากความรู้ ทักษะ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ในประกอบอาชีพเพื่อการยกระดับการศึกษาของตน

๒.๒ หลักการเทียบระดับการศึกษานอกกระบบ

การเทียบระดับการศึกษานอกกระบบสามารถเทียบได้ถึงระดับสูงสุดของการศึกษา ขั้นพื้นฐานทั้งประเภทสามัญศึกษาและประเภทอาชีวศึกษาแล้วแต่กรณีได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๓ แนวทางการเทียบระดับ

(๑) ผู้ขอเทียบระดับต้องมีอายุไม่น้อยกว่า ๑๘ ปีบริบูรณ์ ต้องไม่เป็นนักเรียน

/นัก...

นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษา เป็นผู้มีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพ มีความชำนาญในงานอาชีพ มีประสบการณ์ในอาชีพและมีหลักฐานการประกอบอาชีพที่ชัดเจน รวมทั้งพระภิกษุที่สอบผ่านนักธรรมตรี หรือผู้นำทางศาสนาต่างๆ

(๒) การประเมินเทียบระดับการศึกษานอกระบบ ผู้ขอเทียบระดับการศึกษาสามารถนำความรู้ประสบการณ์ ตาม (๑) มาเทียบระดับสูงสุดของการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งประเภทสามัญศึกษาและประเภทอาชีวศึกษา

๒.๔ ความเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ในการจัดทำกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและการเทียบระดับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง และภาคส่วนต่างๆ ของสังคม กล่าวคือ รับฟังความคิดเห็นของผู้บริหารระดับกระทรวงของกระทรวงศึกษาธิการ ผู้บริหารและบุคลากรของหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ทั่วประเทศ และการรับฟังความคิดเห็นผ่านทางเว็บไซต์ของสำนักงาน กศน. ซึ่งส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการจัดทำกฎหมายดังกล่าว

๒.๕ ประเด็นที่จะเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา

กระทรวงศึกษาธิการ ขอเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติให้มีกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและการเทียบระดับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ดังมีสาระสำคัญตามที่เสนอข้างต้น และมีรายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

๓. ผลกระทบของการจัดทำกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและการเทียบระดับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

หากคณะรัฐมนตรี มีมติให้มีการจัดทำกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและการเทียบระดับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... แล้วจะมีผลกระทบในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

๓.๑ ผลกระทบต่อนโยบายของรัฐบาล

การกำหนดให้มีการจัดทำกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและการเทียบระดับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... เป็นการผลักดันให้สามารถดำเนินการยกระดับคุณภาพการศึกษาให้กับประชาชนได้อย่างกว้างขวาง ทัวถึง และเป็นธรรม

ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลที่ได้แถลงต่อสภาเมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๔ นโยบายสังคมและคุณภาพชีวิต ด้านการศึกษา ที่กำหนดไว้คือ “...จัดให้มีการเทียบโอนวุฒิการศึกษาสำหรับกลุ่มที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง จัดให้มีระบบสะสมผลการศึกษาและการเทียบโอนเพื่อขยายโอกาสให้กว้างขวาง...” ขณะเดียวกันยังสนองตอบต่อนโยบายการต่างประเทศและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ โดยเฉพาะเรื่องการค้าเตรียมพร้อมคนไทยให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต สังคมแห่งการสร้างสรรค์ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในสังคมโลก และสนองตอบต่อแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ.๒๕๕๕ – ๒๕๕๘) ที่กำหนดเป้าหมายให้เพิ่มจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยเป็น ๑๐ ปีด้วย

๓.๒ ผลกระทบต่อความรับผิดชอบร่วมกันของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภา

หากคณะรัฐมนตรี มีมติให้มีการจัดทำกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและการเทียบระดับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... จะส่งผลให้คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภา โดยเฉพาะนโยบายสังคมและคุณภาพชีวิต ด้านการศึกษาได้รับการผลักดันและนำไปสู่การปฏิบัติโดยกลไกการบริหารและการจัดการตามแนวทางที่พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.๒๕๕๑ ได้บัญญัติไว้

๓.๓ ผลกระทบต่อเศรษฐกิจในภาพรวม

การแบ่งระดับและการเทียบระดับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตามกฎหมายฉบับนี้เป็นการเพิ่มและขยายโอกาสให้กับประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปี บริบูรณ์ขึ้นไปที่ยังไม่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งปัจจุบันมีจำนวนมากกว่า ๑๐ ล้านคน ให้มีสมรรถนะสูงขึ้น ที่สามารถต่อยอดการเรียนรู้ไปสู่การศึกษาตลอดชีวิต ซึ่งกลุ่มเป้าหมายดังกล่าวจะกลายเป็นกำลังสำคัญต่อการผลิตและการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศต่อไปในอนาคต ดังนั้น การยกกระดานการศึกษาให้กับกลุ่มเป้าหมายนี้จะเป็นการส่งเสริมความเข้มแข็งให้กับระบบเศรษฐกิจของประเทศ และส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สามารถนำพาประเทศเข้าสู่เวทีการแข่งขันได้ทั้งระดับอาเซียน และระดับโลกอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

๓.๔ ผลกระทบต่อการเงินและงบประมาณของประเทศ

การให้มีกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและการเทียบระดับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... จะทำให้ผู้เข้ารับการเทียบระดับการศึกษาสามารถนำความรู้และประสบการณ์ ในการประกอบอาชีพมาเทียบระดับสูงสุดของการศึกษาระดับพื้นฐานคือระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งประเภทสามัญศึกษาและประเภทอาชีวศึกษา

/ซึ่ง...

ซึ่งจะทำให้การสนับสนุนงบประมาณของรัฐในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน เกิดความคุ้มค่า คุ่มทุน และลดต้นทุนในการยกระดับการศึกษาของประชาชนโดยรวม

๓.๕ ผลกระทบทางสังคมและการเมืองต่อบุคคลกลุ่มต่างๆ ที่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้อง

การให้มีกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและการเทียบระดับการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัย (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... จะส่งผลกระทบทางสังคมและการเมืองต่อบุคคล
กลุ่มต่างๆ ที่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้อง กล่าวคือ ภาคส่วนการผลิตจะได้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถ
มีศักยภาพ มีสมรรถนะในการเรียนรู้ที่จะเป็นกลไกสำคัญในภาคการผลิต ภาคส่วนของสังคมจะได้
บุคคลที่มีความสามารถในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องที่สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุขท่ามกลาง
ความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ภาครัฐจะได้ประชากรที่มีคุณภาพที่เป็น
ทรัพยากรสำคัญในการพัฒนาประเทศและการแข่งขันกับนานาประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จึงเรียนมาเพื่อเสนอ ร่างกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและการเทียบระดับ
การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... เพื่อโปรดนำเสนอคณะรัฐมนตรี
พิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์สุชาติ ธาดาธำรงเวช)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานปลัดกระทรวง

สำนักงาน กศน.

โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๒๖๗๒

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๑๖๘๘

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์: planning@nfe.go.th